

ΜΟΥΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

Παράλληλα με την Πρότυπη Στρατιωτική Όρχηστρα ο κ. Καλομοίρης ώργάνωσε την Πρότυπη Στρατιωτική Χορωδία, που έδωσε τελευταία ένα κονσέρτο στη σάλα του Ώδείου. Την έγυμνασε ο κ. Σκλάβος με περισσή προσοχή και επιμέλεια. Μας έπαρουσίασε ένα ωραίο πρόγραμμα, πολύ μελετημένο, πολύ καλά εκτελεσμένο. Είπαμε «Δόξα σοι ο Θεός, έχουμε χορωδία. Ο τόπος πολιτίζεται.» Και όμως πέντε μέρες αργότερα θα ήταν αδύνατο να δοθώ αυτό το κονσέρτο. Άποστρατευόνται οι τραγουδιστάδες, λείπει η στρατιωτική επιβολή, τίποτε δεν μπορεί να τους συγκρατήσει.

Είναι άτυχως ή τύχη κάθε προσπάθειας για να οργανώσει μια ανδρική ή γυναικεία χορωδία στον τόπο μας. Κάθε τόσο μια μουσική θέληση κατορθώνει να συγκεντρώσει τα διάφορα μουσικά στοιχεία που χρειάζονται για να την καταρτίσουν, γίνεται μια έντονη εργασία για λίγον καιρό, παρουσιάζεται ένα άποτέλεσμα άπρωσθήποτε ικανοποιητικό κι' ύστερα ξαφνικά σβύνει, ως που να ξαναφανή, έπειτα από πέντε έκα χρόνια μια νέα προσπάθεια, νέα δουλειά από την αρχή, κονσέρτα, έλπίδες και πάλι το μοιραίο σβύσιμο. Η ιστορία επαναλαμβάνεται από τον καιρό που πρωτοέφερε χορωδία από το Άρρυσόβλι ο Λαυράγκας ως την τελευταία εμφάνιση της στρατιωτικής χορωδίας του κ. Σκλάβου.

Ποιά ή άφορημή; Γιατί αυτή ή εύνοείδητη εργασία να καταλήξει σ' αυτό το μοναδικό κονσέρτο, που τόσο λίγοι το χάρηκαν και να μην έχη συνέχεια; Πρέπει δυστυχώς να το όμολογήσουμε.

Η μουσική δεν έχει ριζώσει στις καρδιές μας. Προς το παρόν μās ενδιαφέρει μονάχα όσο μās χρησιμοποιεί επαγγελματικά ή επιδεικτικά. Οι τραγουδιστάδες μιάς χορωδίας τί θα είχαν να κερδίσουν αν επήγαιναν δυο τρεις φορές την εβδομάδα, έπειτα από την εργασία τους, να τραγουδούν όλοι μαζί και να μελειοούν την άγνώστη και βραδυτέρα μουσική, που έχει γραφή; Ύλικώς τίποτα. Άφου δεν αισθάνονται την ανάγκη να λούσουν την ψυχή τους, έπειτα από την άηδία της βιοπάλης, μέσα στην κολυμπήθρα της Τέχνης, και να ξαναγεννηθούν, και να επικοινωνήσουν με το θεόν, τίποτα δεν μπορεί να τους συγκρατήσει. Θα εξακολουθοούν να επιζητοούν για ξεκούραση τις αντιαισθητικές συγκινήσεις των κινηματογράφων ή τη νευρική υπερένταση του πόκερ, ή οποιαδήποτε άλλη ύλική απόλαση. Και θα περάσουν γενεές πολλές για να μπορέσουν ν' άκουσοούν στον τόπο μας τα μεγάλα χορικά έργα των Μπάχ, Χέντελ, κτλ.

Γιατί φοδομαι πως έπειτα από τις αιώνιες άποτυχίες όλων αυτών των προσπαθειών, θ' άρχήση πάλι να ξαναβραθή ο Σίλουφος, που θα ξανακλίση το βράχο.

Η γενική άδιαφορία νεκρώνει και παγώνει και τις ευγενικότερες πρωτοβουλίες.

ΑΥΤΑ ΓΕΡΟΥ

ΓΚΑΙΤΕ

MINION

7 -

Η κυρία, που της είχαν εμπιστευτή τη Μινιόν και που την έλεγαν Ναταλία, τον έπληροφόρησε ότι ή μικρή προστατευόμενη του φοροόσε τώρα πιά γυναικεία φορέματα, μ' όσο κι αν τους είχε πάντα μεγάλο τρέμο.

—Πώς πιτύχαιτε άπ' αυτή τη θυσία τούτη; ερώτησε.

—Μονάχα ή τύχη τα έκαμεν όλα. Τα κοριτσάκια που μένουν εδώ μαζί της έχουν τη συνήθεια να γιορτάζουν με κάποιαν έπισημότητα τα γεννητούρια τους. Οι συγγενείς τους τους επιτρέπουν να δίνουν την ήμέρ' αυτή δώρα στις φιλενάδες τους. Έγώ ή ίδια προσπαθώ να δίνω στη μικρή γιορτή όλη τη δυνατή λαμπρότητα, για να μένη ή θύμησή της χαραγμένη στο θυμητικό των παιδιών, επειδή έτσι θα μπορούσε στη ζωή τους να θυμοούνται τις πιο εύτυχιμένες στιγμές. Δεν είχε πολλός καιρός που έπληροίαν τα γεννητούρια δυο μικρών ύποτρόφων μου. Έπειδή ήταν πάντα ύπάκουες τους ύποχάδηκα πως ένας άγγελος θα τους έφερε την ανταμοιβή που τους άξιζεν. Έπερίμεναν την παρουσία του με την πιο ζωηρή άνυπομονησία. Κρυφά είχα διαλέξει τη Μινιόν για το ρόλο αυτόν. Όταν ήλθεν ή μέρα της εφόρεσαν ένα μακρό λευκό φόρεμα, της έβαλαν ένα στέμμα στο μέτωπο, κρέινο στο ένα χέρι και ένα πανέρι στο άλλο κι' οι γυναίκες που την ένισαν της κολλήσανε στους ώμους χρυσομένα φιερά. Ήτανε γοητευτική με τη μεταμόρφωση αυτή. Τη στιγμή που προχώρησε προς τις φιλενάδες της όλοι σαστισμένοι έβγαλαν μια φωνή κι' εγώ ή ίδια δεν μπόρεσα να κρατηθώ και να μη φανερώσω το θαυμασμό μου τόσο όμοιότητα είχε με τάγγελικά πλάσματα που έχει ζωγραφίσει ο Ρομπινς.

—Να ο άγγελος! εφώναξαν.

Έπειτα, την ίδια στιγμή τα παιδάκια τραβήχτηκαν πίσω κι όλα μαζί εφώναξαν:

—Είναι ή Μινιόν!

Μα κανένα δεν τοίμουσε να πλησιάση.

—Να τα δώρα σας, είπεν ή Μινιόν, μοιράζοντας σ' αυτά τα χαρίσματα που είχε μέσα στο πανέρι.

—Είσαι άγγελος; ερώτησεν ή πιο μικρή.

—Θάθελα να είμαι, άποκρίθηκην ή Μινιόν.

—Γιατί κρατάς αυτό το κρέινο;

—Έπειδή είναι το σύμβολο της άγνότητας. Θάθελα ναχω την καρδιά έτσι άγνη, έτσι άνοιχτή όπως το λουλούδι αυτό.

—Είναι άληθινά τα φιερά πιύχεις;

—Όχι, δεν είναι παρά ή εικόνα εκείνων που διάχω μια μέρα.

Άπαντοόσε σ' όλες τις ερώτησες με καλωσύνη, μα και με σοβαρότητα, σαν να είχε γίνει άληθινά ένα με το πρόσωπο που παρόσταινεν. Όταν οι μικρές περιέργες έπαψαν τις ερώτησές τους και ή γοητεία άρχισε να ύποχωρή στην πραγματικότητα, θέλησα να γδώσω τη Μινιόν μα εκείνη με παρακάλεσε να μη της βγάλω τα συμβολικά αυτά φορέματα, και παίρνοντας την κιάρα της τραγοόθησε με την έκφραση που ξέρετε:

“Ο,τι θὰ γίνω ἀφίστε με νὰ φαίνομαι·
μὴ τὸ λευκὸ μοῦ βγάλτε φόρεμά μου.
Πηγαίνω ἀπὸ τῆ γις τὴν δημοφῆ
κάτω μὲς στὴν αἰώνια κατοικιά μου.

Λίγο καιρὸν ἐκεῖ θὰ νὰ ξεκουραστώ,
κ' ἔπειτα θάχω ζωερὸ τὸ βλέμμα.
Θ' ἀφίσω τότε τὸ σπυρὸ μου τὸ φόρεμα,
τῆ ζώνη μου καὶ τὸ χρυσὸ τὸ στέμμα.

Δὲ οὐ ρωτοῦν ἐκεῖ τὰ οὐράνια πλάσματα,
ἂν ἀντρας ἢ γυναῖκα εἶσαι· κ' ἀκόμα
δὲ σοῦ διαπλῶνει ἐκεῖ κανένα φόρεμα
τὸ μεταμορφωμένο σου τὸ σῶμα.

Ἔζησα, ἀλήθεια, δίχως πόνο, ἀφρόνιστα·
κ' ὅμως μὴ πίκρα δυνατὴ ἔχω νοιάσει.
Γλήγορα, ὠμίμενα! ἀπὸ τῆ λύπη ἐγέρασα.
Αἰώνια ἐκεῖ ἡ ψυχὴ θὰ ξαναγιώσῃ!

Ἀποφάσισα τότε νὰ τῆς ἀφίσω τὸ φόρεμά της κ' ἀπὸ τῆ στιγμῆ ἐκείνη τῆς ἔφτιασα ἄλλα, πὸν τὰ φορεῖ μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση.

Ἦλθεν ὁ γιατροῦς κ' ἡ συνομιλία αὐτῆ ἐσταμάτησε. Ὁ Βίλελμ θέλησε νὰ μείνῃ μόνος μαζί του. Ἔβιαζότανε νὰ μάθῃ ποιὲς ἐλπίδες εἶχεν ἀκόμη γιὰ νὰ σώσῃ τὴ Μινιὸν.

—Ἐχω νὰ σᾶς διηγηθῶ πράγματα παράδοξα καὶ πὸν δὲν τὰ ὑποφιαζόσαστε, εἶπεν ὁ γιατροῦς. Τὸ παιδί πὸν ἀφίσα! ἔδω καὶ πὸν ἔπαοχε πιά διαν τὸ ἀφίσατε, εἶναι σήμερα ἐπικίνδυνα ἄρρωστο καὶ φοβᾶμαι μήπως δὲν ἰπάσχει πιά γιατρεία τῆς ἀρρώστιας του. Ἀπὸ τὸν καιρὸ πὸν ἐφύγατε τὴν τρώει κάποιο μεγάλο μαρᾶτι. Ἡ ἀσυνείδητη ἐπιθυμία νὰ ξαναδῆ τὴν πατρίδα της γίνεται πιδ ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὸ δυνατότερο πᾶθὸ νὰ μὴ χωριστῆ ἀπὸ σᾶς. Φαίνεται πὸς ἀνήκει οὐ οἰκογένεια ἀπὸ τὰ περίχωρα τοῦ Μιλάνου καὶ διι σαλιμπάγκοι τὴν ἔκλεψαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς της πολὺ μικρῆ. Αὐτὰ εἶναι ὅλα πὸν μπορέσαμε νὰ μάθουμε γι' αὐτῆ, πρῶτα-πρῶτα ἐπειδὴ ἦταν πολὺ μικρῆ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κρατήσῃ τὴ θύμηση τῶν προσώπων καὶ τῶν τόπων, καὶ δεῦτερο ἐπειδὴ ἔχει κάμει ὄροκ νὰ μὴν εἰπῆ ποτὲ τίποτε γιὰ τὴν καταγωγὴ της. Ἐκείνοι πὸν τὴν ἔκλεψαν θὰ τὴ βροῦσανε χαμένη κ' διαν τοὺς παρακάλεσε νὰ τὴν ξαναγέρονν σὶὸ στίτι της ἀποκριθῆκανε σὶὰ παρακαλέσασατά της μὲ κοροϊδίες. Τὸ δύστυχο πλάσμα παραθῆθηκε στὴν ἀπελπισία διαν τὴν ἄλλη νύκτα τῆς ἀραγῆς της εἶδε μίαν ὄπασαία: Τῆς παρουσιάσθηκεν ἡ Παναγία, τὴν παρηγόρησε καὶ τῆς ἔταξε τὴν προστασία της. Ἐπῆρε τότε τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν ἐμπιστευτῆ πιά σὲ κανένα καὶ μὲ τὴν ἐπιμονὴ ἐκείνη πὸν εἶναι τὸ γνώρισμα τοῦ χαρακτῆρά της, ἐκράτησε τὴν ὑπόσχεσή της. Θέλει νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ πεθάνῃ μὲ τὴν ἀπαντοχὴ βοήθειαν, πὸν ἔρχεται ὀλόγισα ἀπὸ τὸ Θεό. “Ο,τι σᾶς λέω τώρα δὲν τὸ ὁμολόγησεν ἡ ἴδια· ἀλλὰ μπορέσαμε νὰ φτιάσουμε τὴν ἱστορία της βάνοντας τὴ μιά κοντὰ στὴν ἄλλη τίς κομμένες φράσεις, τὰ τραγούδια, τίς παιδιάτικες ἀπροσβξίες πὸν σὲ τέτοια ἡλικία πάντα προδίνουν ἐκεῖνο πὸν θέλουν νὰ κρύβουν.

Ἐγινε λιγόστιγμη σιωπῆ. Ὁ Βίλελμ ἔφερε τὸ χέρι σὶὰ μάτια γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ δάκρυά του πὸν ἔτρεχαν.

—Στοὺς πόθους πὸν τὴ σέρνονν πρὸς τὴν πατρίδα

της καὶ πρὸς ἐοᾶς, ἐξακολούθησεν ὁ γιατροῦς, ἐνώνουνται καὶ τὰ δυνατὰ αἰσθήματα κάποιας παθητικῆς ζήλειαν. Ἐχει γιὰ σᾶς τόσο βαθειὰ στοργή, πὸν ρογάχα ἢ σκέψη μήπως δὲν ἀξίξῃ τὴν ἀγάπη σας τὴν κάνει νὰ ὑποφέρῃ ἄγρια βασανιστήρια. Ἡ ζήλεια αὐτῆ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ φιλίας, νὰ πούμε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἡ δύναμὴ της εἶναι γι' αὐτῆ τόσο κατὴ γορηματικῆ πὸν διαν ἀσιτευόμενοι τῆς λέμε διι ἐκὴν ἐλημονήσατε, ἡ καρδιά της, πὸν χιπιάει μαζί ἄποκα καὶ μ' ἐλπίδα, σταματάει ξάφνου καὶ βαρύνει τὸ στήθος της σὶὸ βάρος μολυβένιου γίνεται μνηστικὸς ἰλωσδιόλου ἰδέσση, δὲν ἔχει χιόνους καὶ συχρὰ παθαίνει τρομερὲς σποτιολὲς περισσότερο ἀπὸ μίαν ὥρα.

—Μὲ βυθίζετε, εἶπεν ὁ Βίλελμ, σὲ σκληρὴ ἀγωνία, μὲ τὸ νὰ μὲ κάνετε νὰ νοιάθω ὀλο τὸ ἀδικὸ μου σὶὸ ἀγαπημένο αὐτὸ πλάσμα καὶ καταλαβαίνω τῶρα διι θὰ ὑπόφερε διαν ἔφνυ' ἀποδῶ. Θὰ ἐνόμισε διι τὴν ἀφίσα καὶ τὰ λίγα νέα μου πὸν τῆς ἔστειλα θὰ τῆς ἐπιθεδαίωσαν τὸ στοχασμὸ αὐτό. Μὰ δὲ φοβόσαστε καθόλου μήπως ἡ παρνούα μου ἀντὶ νὰ τῆς ἀνακουφίσῃ κάμῃ τὴ λύπη της νὰ δυναμώσῃ κ' ἴσως νὰ γέρη καὶ γρηγορώτερα τὸ τέλος της;

—Φίλε μου, εἶπεν ὁ γιατροῦς, διαν δὲ μποροῦμε νὰ γιατρέψουμε, τὸ καθήκὸ μας εἶναι νὰ ἡουχάσουμε τοῦλάχιστο τὸ κακὸ καὶ συχρὰ ἡ γιατρεία ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἡουχίαν αὐτῆ. Ἰδέτε τὴ Μινιὸν, νὰ εἴσαστε φιλόστοργος γι' αὐτῆ, νὰ μὴ τῆς δώσετε ὀπόσχεσες πὸν δὲ θὰ μπορέσετε νὰ τίς κρατήσετε καὶ θὰ περιμένουμε τὸ ἀποτέλεσμα.

(Στάλλο φύλλο τελειώνει)

(Μεταφρ. Ἡλ. Π. Β)

ΔΕ ΦΤΑΝΕΙ!

Πῶς μ' ὄλη τὴν ἀγ'πη σου στᾶπτερο φῶς, σὲ νοιάθω θαμπῆ καὶ μυστικὸπαθη στὰ βάθη σου ψυχῆ μου· πὸς νοιάθω ἀκόμα ἀφάριστους κίποιους κρυφούς βυθούς σου πὸν μὲ τὸν πόθον καὶ καῦμόν ἀσβυστης πάντα δίφας, ὅσο κ' ἂν σὸν τὸ λούλουδο τὰ πέταλά σου ἀνοίγεις στὸν ἥλιον, ὀλο νὰ δεχτῆς κ' ὀλο νὰ πιῆς τὸ φῶς του καὶ διάφανη ἔτσι νὰ φανῆς· ἴσα μ' ἐκεῖ δὲ φτάνει ψυχῆ μου ἐσύ, ἡλιολάτρισα, τὸ μάτι τοῦ θεοῦ σου....

Καβάλλα

ΙΜΑΡΙΑ ΣΑΜΠΑ

ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΙΑΣ

Ἐγὼ σκυφτὸς στὸ ἀλάλητο βιβλίον κ' ἡ μάννα μου ἡ καλόγνωμη στὸ πλάι ν' ἀνιστορᾶ τὸν περασμένο βίον καὶ πικραμένη νὰ χαμογελά. Τὶ ἂν εἶχαμε στὸν κόσμον μείνει οἱ δύο σκληρῆ μίαν ἔγνοια νὰ μᾶς τυραγνή, ἄχ παραδείσιο πάντα εἶνε καὶ θεῖο τὸ γονικὸ πὸν ἡ ἀγάπη κυβερνάει. Κ' ἡ ἀπαντοχὴ μου ἀκοίμητη κ' ἀκέρια τώρα πὸν ζῶ πεντάρφανος στὰ ξένα εἶνε ἡ στιγμῆ πὸν ἀπάντεχα—ὦ καρτέρα—προσμένω νὰ φιλήσω τὰ δυὸ χέρια, πὸν πᾶσα νύκτα, πᾶς' αὐγῆ καὶ ἡμέρα στὸν οὐρανὸ θὰ ὑψώνουνται γιὰ μένα!

Görlitz, Τρυγητῆς 1917.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ